

Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság
Bf.I.90/2024/7.

A Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság Győrött, a 2024. október 29. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2024. november 7. napján kihirdette a következő

v é g z é s t:

Az emberölés büntette miatt Terhelt1 ellen indult büntető ügyben a Szombathelyi Törvényszék 2024. május 9. napján kihirdetett 13.B.31/2022/99. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a megsemmisíteni rendelt bűnjeleket az iratoknál rendeli kezelni.

Indokolás

[1] A Szombathelyi Törvényszék 2024. május 9. napján kihirdetett 13.B.31/2022/99. számú ítéletében Terhelt1 vádlottat az ellene emberölés büntette (1978. évi IV. tv. 166. § (1) bekezdése, (2) bekezdés b) pontja) miatt emelt vád alól felmentette. A törvényszék rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről, egy részük lefoglalását megszüntette és megsemmisítésüket rendelte, míg a másik részük iratokhoz csatolását rendelte el. Megállapította továbbá, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költség az állam terhén marad.

[2] A törvényszék ítéletével szemben a Vas Vármegyei Főügyészség jelentett be fellebbezést, a vádlott terhére, büntető eljárási jogszabálysértés: megalapozatlanság miatt, a bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása végett. Fellebbezésében kifejtette, hogy az ítéletet megalapozatlannak [Be. 592. § (2) bekezdés] tartja, mert álláspontja szerint a törvényszék által megállapított tényállás iratellenes [Be. 592. § (2) bekezdés c) pont] és a törvényszék tényről további tényre helytelenül nem következtetett [Be. 592. § (2) bekezdés d) pont]. Leszögezte, hogy az elkövetés idejének szűkítését, behatárolását megalapozottnak és támadhatatlannak tartja.

[3] Érvelése szerint az ügyben jelentős ténykérdés lett, hogy a vádlott a sértettet a bűncselekmény napján vagy a bűncselekményt megelőző napokban a buszváróban felsegítette-e, vagy meg sem történt ez az esemény, cselekedet. A lefolytatott bizonyítás eredményeként pedig kétséget kizáróan megállapítható, hogy ez a felsegítés sem akkor és sem ott nem történt meg. Ezt a felsegítést a vádlott - aki több mint tizenkét éven keresztül volt rendőr, bűnügyi technikus, így nyilvánvalóan az átlagnál messze tájékozottabb a büntetőeljárásban a relevánstények jelentőségét illetően - az eljárás folytatása során tanúkénti kihallgatásakor meg sem említette, noha arra is emlékezett, hogy a bűncselekmény idején heti munkarendben délután ment dolgozni, és másnap reggelig dolgozott, s hogy a sértett rengeteget buszozott, sokat látta, mert a buszmegálló pont a házuk előtt van, s noha arra meg nem emlékezett pontosan, hogy a sértett járóbottal közlekedett; később viszont gyanúsítottként általánosságban már állította, majd a nyomozási bíró előtti kihallgatásakor is, kihallgatásról kihallgatásra fokozatosan részletezte, hogy a felsegítés előtt a sértett talán a térdénél, a térdén talán vagy könyökén sérült meg, és még bele is kapott az ujjába, ott térdelt, féltérden vagy mind a két térdén, amikor a kezét nyújtotta neki; miközben még az igazságügyi genetikai szakértői vélemény elé tárása után is úgy nyilatkozott, hogy nem tudja megmagyarázni, hogyan kerülhetett oda a DNS-e.

[4] Álláspontja szerint a vádlott állításának valóságát, ekként e tényt a bizonyítás nem igazolta, hanem megcáfolta és abszolúte kizárta. A sértett utolsó teljes napja, 1996. december 17. a releváns részében rekonstruálható. A sértett aznap, tehát 1996. december 17-én (kedden) 13:00 órakor szállt le életében utoljára a buszról tanú27, tanú28n és tanú29 tanú ismertethető, valamint tanú30 és tanú28 tanú ismertezett vallomása, és a tanúk egyike sem nyilatkozott arról, hogy a sértett elesett volna, sőt, tanú28né tanú még a háza előtt beszélgetett is vele.

[5] tanú9 tanú látta a sértettet életében utoljára a buszmegállóban, 1996. december 17-én (kedden) 15:15 órakor, azt viszont nem látta, hogy térdelne. Előző nap, 1996. december 16-án (hétfőn) pedig tanú31 tanú találkozott a buszmegállóban a sértettel, aki, ha addig elesett volna, akkor mondta volna a tanúknak, hiszen még azt is elmondta, amikor egyszer az udvarán esett el, de rögtön felállt. A megelőző napokon, hétfőn, 1996. december 15-én (vasárnap) és 1996. december 14-én (szombaton) biztosan nem buszozott a sértett. Így a legközelebbi lehetséges elesési nap 1996. december 13-a (péntek), öt nap alatt pedig nagy valószínűséggel, még ha a felsegítésre sor került volna is, a sértett körme alatt a gyanúsított DNS-e a folytonos, folyamatos mosakodás, mosás, mosogatás folytán nem maradhatott volna meg. Ennek kapcsán megjegyezte azt is, hogy az elsőbírói érveléssel szemben a sértett kezeinek ápoltságától, tisztaságától nyilván elhatárolandó a körömgombásodás, mint bőrbetegség.

[6] Kifejtette továbbá, hogy az igazságügyi orvosszakértői vélemény szerint a sértetten a boncolásakor olyan jellegzetes sérüléseket nem találtak, amelyek akár a halálának bekövetkeztékor vagy azt megelőző rövid időn belül eleséstől, eséstől származó sérülések lettek volna; ugyancsak olyan sérüléseket, külsérelmi nyomokat a boncolás során nem találtak, amelyek egy elesés, esés során történő segítségnyújtás során keletkezett sérülések lettek volna; a boncolás során a durva bántalmazás során keletkezett védekezési sérülések azonosíthatók a felső végtagokon, továbbá a törzs területén a jobb oldali fartájékon; a térdtájékokon eleséstől származó sérülések nem voltak, nem találtak, amennyiben elesés történt volna, a sértett a térdtájéokra ráesett volna, abban az esetben sérüléseknek, bevérzéseknek keletkeznie kellett volna figyelembe véve idős életkorát is; a sérülések több nappal az elszenvedés után láthatók, azonosíthatóak lettek volna. A tanúk vallomása szerint a sértett a törvényszék indokolásával szemben nem szokott elesni, egy korábbi év eleji kéztörést eredményező jeges felületen elcsúszását és egy a saját udvarán sérülésmentes elesését kivéve; ha meg a buszmegállóban hétfőn vagy kedden elesett volna, azt másnak is látnia kellett volna, és a sértett is beszámolt volna arról ismerőseinek, mint ahogyan a saját udvarán még a sérülésmentes eleséséről is. Mindez pedig nem szubjektív feltételezés, hanem a tanúk vallomásán alapuló és a sértett életmódjából, egyéniségéből fakadóan egyébként is életszerű megállapítás.

[7] Az elsőfokú ítélettel szemben a sértett a vádlott állítása alapján fenékre sem eshetett, az pedig köztudomású, tapasztalati tény, ha egy idős ember az úttesten térdel és próbál felállni, akkor is a térdén kell sérülésének keletkeznie. Emellett a sértett fartájékán lévő sérülés egyébként is friss volt, nem lehetett több napos, hanem 12-24 órán belüli, azaz 1996. december 17-én jóval (kora) délután utáni, tehát kizárólagosan 1996. december 18-ai.

[8] Rámutatott, hogy a törvényszék az ítéleti tényállásban nem állapította meg a sértett korábbi elesését és vádlott általi felsegítését a buszváróban, de a töretlen bírói gyakorlat szerint az indokolásban – jelen esetben a [81] és [88] bekezdésben - elfogadott tények is a tényállás részét képezik. A vádlottnak ez az állítása azonban a bizonyítás eredménye tükrében nem bizonyult ténynek, hanem éppen ellenkezőleg, kétséget kizáróan megcáfolást nyert, tehát teljes egészében kizárt, hogy ez az esemény, cselekedet megtörtént. Ezek után pedig kizárólagosan az a következtetés vonható le, hogy a sértett körme alatt talált DNS-minta a sértettnek az ingatlanán a vádlott általi megtámadásakor és megölésekor védekezése során

rögzült, s onnan nem másodlagos transzfer útján került a vádlott DNS-e a dobozaljra, hanem közvetlenül, a vádlottnak a dobozaljának megfogása révén. Ez utóbbi DNS-anyagmaradvány tehát a vádlottnak kizárólagosan az elkövetés helyszínén és időpontjában való fizikális jelenléte tényének megállapítását alapozza meg. Álláspontja szerint a másodlagos transzfert, ha meg is történt volna a felsegítés a buszváróban, a legalább öt nap időtartam és az eróziós hatás, a rendszeres kézmosás, mosogatás is negligálja. Hozzáfűzte, az utolsó használó az, aki általában felülírja a mintát, tehát ő hagy ott mintát, illetve erodálja az előzőleg ott hagyott megérintési mintát. Az utolsó használó pedig az volt, aki a dobozaljat a WC-be kivitte és ott az emésztőgödörbe dobta. Ez pedig a bizonyítékok zárt logikai láncolata alapján kizárólagosan a vádlott volt. A másodlagos transzfer kétségtelenül előfordulhat, azonban nem elegendő ennek elvi előfordulásának megállapítása adott ügyben, hanem ezt az átvitelt, a nyomkereszteződést konkretizálni, de legalábbis valószínűsíteni kell: kik között, mikor, hol történhetett. A vádlott állítása pedig a sértett felsegítéséről nemhogy nem bizonyított, még csak nem is valószínűsített, hanem a bizonyítékok alapján teljességgel kizárt.

[9] A helyszíni szemlén rögzített, egyébként a nyomszakértői véleményben lábnagysággal meg nem jelölt, 43-as méretűek csak egy belső e-mailezésben aposztrofált cipő talpnyomata kapcsán egyáltalán nem jelenthető ki az, hogy az az elkövető lábbelijétől származhat, hanem csak az, hogy az nem a kirendelő határozatban és a nyomszakértői véleményben felsorolt személyek lefoglalt lábbelijétől származik, akik mint felfedező tanúk, illetve a szemlebizottság tagjai és a jelenlévő igazságügyi orvosszakértő eleve összejárták a helyszínt.

[10] A vádlott poligráfos hazugságvizsgálata, mint bizonyítási cselekmény eredményének a tanúként meghallgatott szaktanácsadó általi interpretálása megerősíti a vádlott bűnösségére vonható következtetést, mint ahogyan a vádlott munkaidőbeosztása és a vallomásaiban rejlő ellentmondások is megtámogatják azt. Az pedig, hogy tanú14 és tanú15 tanúk - az elkövetéshez képest négy hónappal későbbi - poligráfos hazugságvizsgálata milyen eredményt hozott, a törvényszék indokolásával szemben Terhelt1 vádlott bűnösségének kérdésében nem releváns, mert Név2 házaspárék nem vádlottak.

[11] Az ítéleti tényállás [20] bekezdése szerint a sértett védekezése során megkarmolta az ismeretlen elkövetőt. Ez teljességgel megalapozatlan megállapítás, mert a sértett körme alatt kizárólag a vádlott DNS-profilját találták meg, más, ismert vagy ismeretlen személyét nem. Ellentmondásosnak ítélte a tényállást és az indokolást a tekintetben is, hogy a sértettet ismeretlen elkövető ölte meg, miközben a vádlott felmentésének jogcíme a bizonyítottság hiánya. Ha az elkövető a tényállás szerint ismeretlen, akkor a vádlott felmentésének jogcíme csak az lehet, hogy a bűncselekményt nem a vádlott követte el. [Be. 566. § (1) bekezdés b) pont].

[12] Álláspontja szerint az ítélet indokolása több vonatkozásban meghaladja a vádhoz kötöttséget és törvényi kereteit. Ezek közül különösen kirívó, hogy a vádlottnak nyilvánvalóan miről nem volt tudomása, s hogy semmi érdeke nem fűződött volna a sértett kék színű spirálfüzetének az eltulajdonításához. Ugyan semmi nem támasztja alá, de semmi nem is zárja ki, még ha a vád maga sem állította, hogy az ő neve is szerepelhetett abban a füzetben. Ezért is, és ezáltal is, és egyébként is támadhatónak találta a bizonyítékok pro és contra csoportosítását az indokolásban. A vádlott bűnössége mellett szól ugyanis az is, hogy nem történt meg a sértett vádlott általi felsegítése, s ez nem a bizonyítékok felülmérlegelése révén állapítható meg, hanem azért, mert ennek állítása a vádlotti védekezés része volt, amit azonban semmilyen bizonyíték nem támaszt alá; ellenkezőleg, a vádlott képzettsége és védekezésének „felfejlődése”, a tanúk vallomása és az igazságügyi orvosszakértő véleménye kétséget kizáróan annullál.

[13] Nem osztotta a lefoglalás körében hozott ítéleti rendelkezéseket sem. Semmilyen nyom, anyagmaradvány, bűnjel, ami az elkövetéssel vagy az elkövetővel kapcsolatba hozható,

lefoglalása nem szüntethető meg és nem semmisíthető meg, különösen vonatkozik ez a helyszíni szemlén rögzített azonosíthatatlan 4 db ujjnyomtöredékre és azok fóliájára.

[14] A Győri Fellebbviteli Főügyészség BF.270/2022/10-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést, annak helyes indokainál fogva fenntartotta. Rámutatott, hogy a felülbírálat terjedelme a Be. 590. § (1)-(2) bekezdése alapján teljes körű. Rögzítette, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárás lefolytatása során eljárási hibát nem vétett. A megállapított tényállást azonban részben megalapozatlannak, így iratellenesnek és hiányosnak tartotta. Álláspontja szerint azonban a tényállás részleges megalapozatlansága a rendelkezésre álló iratok alapján kiküszöbölhető, melynek során a Be. 593. § (2) bekezdésében írtak szerint eltérő tényállás megállapítása szükséges.

[15] Érvelése szerint a tényállás legszembetűnőbb hiányossága, hogy noha Terhelt1 vádlottra nézve a legterhelőbb bizonyíték a DNS-vizsgálat eredménye, a tényállás nem tartalmaz adatot arra nézve, hogy a vádlott és a sértett között bármikor közvetlen fizikai kontaktus alakult volna ki. A törvényszék ugyan elfogadja a vádlott védekezését - pontosabban nem cáfoltnak tekinti -, mely szerint a bűncselekmény elkövetését megelőzően a buszmegállóban felsegítette a sértettet, melynek során az megkarmolta az ujját, ezt a tényt azonban a törvényszék a tényállásban nem rögzíti. Az állandó bírói gyakorlat szerint az ítéletszerkesztési hiba folytán az ítélet indokolásába került releváns ténymegállapítások is a tényállás részének tekintendők. A törvényszék azonban nem foglalt egyértelműen állást a tekintetben, hogy a vádlott és a sértett között konkrét fizikai kontaktusra sor került-e. Kizárólag a terhelt vallomását elemezte ([49], [81], [89] bekezdés) és mindösszesen annyit állapított meg, hogy a vádlott védekezése ebben a körben nem cáfolható.

[16] Ugyanakkor tényként állapította meg a [20] bekezdés utolsó mondatában, hogy a sértett megkarmolta az ismeretlen elkövetőt. A törvényszék elfogadta azon igazságügyi genetikai szakértői véleményt, mely szerint a sértett jobb kezéről származó körömnnyiradékból vett mintában a sértett mellett Terhelt1 vádlott DNS-profilja volt megtalálható. Tekintettel arra, hogy DNS-minta feltalálásához a testrészek közti fizikai kontaktusra mindenképpen szükség van, tényként állapítható meg, hogy ez a sértett és a vádlott között létrejött. A sértett körme alatt volt megtalálható a vádlott DNS mintája, a törvényszék tényként állapította meg, hogy a sértett az elkövetőt megkarmolta. Ebből a tényből okkal adódik az a következtetés, hogy ily módon a vádlott volt az, aki a sértettet megölte.

[17] Álláspontja szerint - ellentétben a bíróság bizonyítékértékelésével - több releváns bizonyíték cáfolja azt a vádlotti védekezést, hogy a sértett felsegítésére a buszmegállóban sor került volna. Ennek kapcsán hivatkozott az ügyészi fellebbezés írásbeli indokolására, amely szerint legkorábban a bűncselekményt megelőzően öt nappal, 1996. december 13-án, pénteken kerülhetett sor a vádlott védekezésében szereplő momentumra. A péntektől szerdáig eltelt időszakban azonban a sértett több személlyel találkozott, több személlyel beszélt. Az [53] bekezdésben írtaktól eltérően pedig nem egyszerűen szubjektív feltételezés, hogy a sértett ismerőseinek beszélt volna erről az elesésről, hanem korábbi tapasztalatokon nyugvó, megalapozott következtetés, miután a sértett egyszerű, sérüléssel nem járó eleséséről is beszámolt tanú32nak. A vádlott által említett esemény azért nagyobb volumenű ennél, mert ugyan falubeli, de közelebbi kapcsolatban nem álló ismerős segített volna a sértettnek, ha ez valóban megtörtént volna.

[18] Ugyancsak nem lehet figyelmen kívül hagyni az igazságügyi orvosszakértő véleményét, mely szerint a sértetten elesésből származó külsérelmi nyomokat nem rögzítették. Valóban nem mondta a vádlott, hogy a sértett térdre esett volna, az azonban szerepel a vallomásában, hogy a sértett térdén, féltérdén állt, amikor ő felsegítette. A szakvéleményben azonban a boncolás során sem a sértett térdén, sem tomporán, sem tenyerén, könyökén vagy más „kiálló” testrészén elesésből származó külsérelmi nyomot nem

rögzítettek. Az egyetlen, a tényállás [4] bekezdés 21. pontjában szereplő, ilyen jellegűnek tekinthető sérülés pedig friss, a holttest feltalálását megelőző 12 órán belül keletkezett, tehát nem jöhetett létre a vádlott által említett időpontban.

[19] Kifejtette továbbá, hogy az ítélet [50] bekezdésében írtaktól eltérően a terhelt nem egyszerűen pontosította vallomásait, hanem az általa megismert újabb és újabb bizonyítékokhoz igazította azt. Első alkalommal nem beszélt közvetlen fizikai kontaktusról közte és a sértett között. Amikor megtudta, hogy DNS-nyomot találtak, már „emlékezett” erre az ominózus felsegítésre, majd miután kiderült, hogy a DNS-t a sértett körme alól rögzítették, már a karmolás is „eszébe jutott”. A vádlott vallomásának ilyen irányú fejlődése álláspontja szerint nem az egyre pontosabb emlékezést, hanem a megismert bizonyítékokhoz igazodó védekezést takarja.

[20] Hozzáfűzte, a törvényszék több helyen kifejtette, hogy arra nézve, hogy a sértett mosogatott, vagy kezet mosott, nincs semmilyen adat, ez csupán feltételezés. Ennek a bizonyítékértékelésnek azonban ellentmond a helyszíni szemle jegyzőkönyve, amely szerint a kétrészes mosogatóban elmosogatott edények voltak találhatóak. A sértett tehát a bűncselekményt megelőzően nem sokkal biztos, hogy mosogatott. A sértett személyes higiénijára nézve az ítéletben írtakat is kifejezetten ellentétesnek tartotta a rendelkezésre álló tanúvallomásokkal; a sértett személyes higiénijára abból következtetni, hogy két egymást követő nap ugyanazt a felsőruházatot viselte otthon, nem lehet.

[21] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által törvényesen beszerzett bizonyítékokból megalapozott következtetést lehet levonni a vádlott bűnösségére. Ehhez azonban szükséges eltérő tényállás megállapítása, melynek keretében indítványozta, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítélet tényállásának [20] bekezdését annyiban változtassa meg, hogy nem ismeretlen elkövető, hanem Terhelt1 vádlott volt az, aki 1996. december 18. napján a sértettet megölte, és ő volt az az ismeretlen elkövető, akit a sértett a dulakodás során megkarmolt. Hasonlóképpen indítványozta a [21]-[24] bekezdésekben az ismeretlen elkövető kifejezést Terhelt1 vádlottra megváltoztatni.

[22] Az ily módon megalapozottá vált tényállásból egyértelműen következik a vádlott bűnössége. Az időközben bekövetkezett jogszabályváltozások folytán az emberölés megítélése csak szigorodott. A cselekmény büntetési tétele emelkedett, a feltételes szabadságból való kizárás is a vádlott terhére változott. Ezért a bűnösség megállapítása során a bűncselekmény elkövetésekor az 1978. évi IV. törvény rendelkezései az irányadók.

[23] A terhelt haszonszerzés végett követte el a bűncselekményt, hiszen magával vitte a sértett készpénzét, illetőleg arany ékszereket. Ezért cselekménye az 1978. évi IV. törvény 166. § (1) bekezdésébe ütköző, a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő nyereségvágyból elkövetett emberölés büntettének minősül.

[24] A büntetés kiszabása során a vádlott javára szóló nyomatékos enyhítő körülmény a jelentős időmúlás, de ide tartozik továbbá a fiatal felnőttkori elkövetés és kisebb súllyal büntetlen előélete. Nagyobb nyomatékú ennél, hogy a bűncselekmény elkövetése óta sem került összeütközésbe a törvénnyel, és javára szolgál az eltartásra szoruló két kiskorú gyermeke. Ezzel szemben súlyosító körülményként kell figyelembe venni a különös kegyetlenséggel határos, az idős, védekezésre korlátozottan képes sértett sérelmére történő elkövetést, valamint a hasonló jellegű bűncselekmények elszaporodottságát.

[25] Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy az ítéltábla a fellebbezést a Be. 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálja el. Ennek során az elsőfokú bíróság ítéletének részleges megalapozatlanságát a Be. 593. § (2) bekezdése alapján küszöbölje ki, és állapítsa meg a vádlott terhére eltérő tényállást, amely alapján a vádlott bűnösségét állapítsa meg az 1978. évi IV. törvény 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint

minősülő nyereségvágyból elkövetett emberölés büntetében, a vádlottal szemben az 1978. évi IV. törvény 42. § (2) bekezdés b) pontja alapján fegyházfokozatú szabadságvesztés büntetést szabjon ki, és mellékbüntetésül az 53. §-a alapján a közügyek gyakorlásától is tiltsa el, az 1978. évi IV. törvény 99. § (1-2) bekezdései alapján a kiszabott szabadságvesztésbe az előzetes fogvatartásban töltött időt számítsa be, továbbá az 1978. évi IV. törvény 62-63. §-ai alapján a vádlottal szemben 80.000 Ft értékre vagyonelkobzást mondjon ki, emellett a Be. 574. § (1) bekezdése alapján a vádlottat kötelezze az eljárás során felmerült 4.708.489 Ft bűnügyi költség megfizetésére.

[26] A védő az ügyészi fellebbezésre és a fellebbviteli főügyészség átiratára tett észrevételében kifejtette, hogy az iratellenességgel kapcsolatban a Kúria a Bhar.1283/2023/9. számú határozatában arra mutatott rá, hogy az iratellenesség akkor áll fenn, ha az iratok olyan egyértelmű, valamely tény fennállását vagy fenn nem állását perdöntő módon igazoló bizonyítékot tartalmaznak, amelyet a bíróság nem vett figyelembe a tényállás megállapításakor. Iratellenes az indokolás akkor is, ha a bíróság az adott bizonyítékot, adatot nem a jegyzőkönyvben, jelentésben, okiratban, szakvéleményben, vagyis az ügyiratban rögzített tartalommal vette figyelembe és ekként tévesen értékelte. Álláspontja szerint azonban jelen ügyben az elsőfokú bíróság ítéletének iratellenessége nem állapítható meg.

[27] A vármegyei főügyészségnek a vádlott emlékezetével kapcsolatos érvei kapcsán megjegyezte, hogy álláspontja szerint a vádlott vallomása során pontos magyarázatot tudott arra adni, hogy miért emlékezett biztosan arra, hogy a bűncselekmény elkövetésének időpontjában éjszakai szolgálatban volt: Azért vállalt akkoriban éjszakai műszakot a portaszolgálaton, mert az érettségiére készült. A nappali portaszolgálat folyamatos igénybevételt jelentett, az éjszakai szolgálatban viszont nyugodtan tudott tanulni. A főügyészség tanú9 tanú vallomására történt hivatkozása kapcsán kitért arra, hogy az azért nem foghat helyt, mert tanú9 tanúvallomásából nem vonható következtetés arra, hogy a tanú a sértett mozgását végig látta volna, szemmel követte volna az autóbusról való leszállásától a lakóházáig, így az ő vallomása kizárja azt, hogy a vádlott 1996. december hó 17. napján felsegítette volna a térdelő sértettet a buszmegállóban. tanú9 tanú ugyanis csak annyit állított, hogy látta a sértettet a buszmegállóban 15 óra 15 perckor. tanú11 és tanú31 tanúknak a sértett ápoltságával kapcsolatos nyilatkozataival szemben pedig megjegyezte, hogy a bűncselekmény felfedezésekor felvett helyszíni szemle jegyzőkönyve szerint a sértett ingatlanának „fürdőszobájában” kizárólag egy darab állványos lavór volt, egy darab használaton kívüli vaskályha, rajta deszkalap, viaszos vászonnal letakarva, ezen kívül falra vert szögeken ruhanemük voltak, alatta műanyag zsákban dió, mellette a falnak támasztva egy gyúródeszka. Így ez a helyiség alkalmatlan volt arra, hogy ott megfelelő és alapos tisztálkodást lehessen végezni. Megjegyezte továbbá, hogy az ügyészség összemossa a lábgomba és körömgomba fertőzöttséget, mert a lábgomba a műszálás zokni, harisnya és zárt cipő viselése miatt nagyságrendekkel nagyobb mértékben fordul elő, mint a kéz körmein található gombás fertőzés.

[28] Érvelése szerint a vádlott vallomásaiban soha nem állította azt, hogy látta a sértettet elesni. Azt állította, hogy a sértett térdelt a buszmegállóban, amikor ő felsegítette. A felsegítéskor keletkezett a kezén az a felületi bőrsérülés, amelynek során a DNS-e a sértett körme alá került. Ezt a felületi bőrsérülést a vádlott ujján megerősítette az orvosszakértői vélemény is. A tanúk elmondása szerint a sértett ugyanazt a ruházatot viselte előző nap, mint a holttest feltalálásának napján. A sértett vastag cicanadrágot és vastag harisnyát viselt, tehát ha csak letérdelt azért, hogy összeszedje a leesett holmait, akkor ettől nem keletkezhetek a térdén olyan szemmel látható sérülés, amely igazságügyi orvosszakértő által megállapítható lett volna.

[29] Kifejtette, hogy a főügyészség minden olyan bizonyítékot, amelyből az a következtetés vonható le, hogy a vádlotton kívül más(ok) is lehetett, lehettek az elkövető(k), negligálni próbál, mint a dobozon található egyéb, nem a vádlottól származó DNS nyomok, azonosítatlan cipő talpnyomat, a sértett lakóházából származó tenyér- és ujjlenyomat töredékek, a lakóházból eltűnt – a tanúk által említett – „irka” néven említett nagyalakú spirálfüzet, amelybe a sértett a neki tartozókat írta fel. Ennek a füzetnek, illetve eltűnésének álláspontja szerint azért van kiemelt jelentősége, mert nem véletlen az, hogy az elkövető vagy elkövetők ezt az „irka” füzetet nem dobták be az udvari wc-be, hanem elvitték magukkal. Nagy valószínűséggel kijelenthető ugyanis, hogy ebben a füzetben szereplő, a sértett által december 17-én este utolsóként bejegyzett személy, aki az aranyékszereket hitelbe megvette a sértettől, a bűncselekmény elkövetője és ez a személy nem a vádlott.

[30] A vádlott poligráfos hazugságvizsgálatára, mint bizonyítási cselekmény eredményére vonatkozóan a védőbeszédében előadott érveit is fenntartotta: a vizsgálat elvégzésekor az NVSZ Kriminálpszichológiai Laboratóriuma nem volt akkreditált vizsgálati hely.

[31] Megjegyezte azt is, hogy a főügyészség a vádlottat nyereségvágyból elkövetett emberöléssel vádolta, azonban a minősítés megállapításához szükséges egyetlen egy bizonyítékot sem tudott felmutatni. A törvényszék által meghallgatott tanúk közül senki nem állította azt, hogy a vádlott életvitele olyan lett volna, amely feltételezte volna azt, hogy a vádlottnak pénzre lett volna szüksége bármilyen okból. Éppen ellenkezőleg: a vádlott életvitelére vonatkozóan meghallgatott tanúk mind azt állították, hogy a vádlott szerény, nem költséges életvitelt folytatott, nem volt káros szenvedélye, anyagi nehézségről soha senkinek nem tett még említést sem, így a pénzügyi zavar, nehézség a vádlott oldalán, mint az elkövetés motívuma, teljes egészében megcáfolt a tanúvallomások által. Hozzáfűzte, a nyomozó hatóság Terhelt keresetcsökkenésével kapcsolatos feljegyzése pusztán spekuláció, amelyet a bírósági eljárás során meghallgatott tanúk egyértelműen cáfoltak.

[32] Előadta továbbá, hogy az ügyben csak közvetett bizonyítékok állnak rendelkezésre. Ezen közvetett bizonyítékokból kellett a törvényszéknek a tényállást megállapítania és abban a kérdésben állást foglalnia, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján kétséget kizáró módon (ítéleti bizonyossággal) vádlott volt-e az, aki a sértettet megölte. A közvetett bizonyítékok értékelésére vonatkozóan a Kúria a Bhar.I.302/2014. számú ügyben rámutatott arra, hogy amikor a bíróságnak kizárólag közvetett bizonyítékok állnak rendelkezésre, azokat körültekintően kell mérlegelnie. Töretlen a bírói gyakorlat abban, hogy a közvetett bizonyíték valamely tény bizonyítására csak akkor alkalmas, ha a bizonyítandó tényen kívül bármely más tény lehetősége kizárt, és a közvetett bizonyítékok olyan zárt láncot alkotnak, amire tekintettel kétséget kizáró módon lehet következtetni arra, hogy a bűncselekményt a vádlott követte el; azaz akkor, ha ezek a bizonyítékok csupán arra adnak következtetési alapot, hogy a bűncselekményt a vádlott is elkövethette, azonban nem zárható ki az, hogy más volt az elkövető, és a vádlott tagadását megcáfolni nem lehet, a vádlottat bizonyítottság hiányában fel kell menteni.

[33] Kitért arra is, hogy megalapozott tényállás esetén a bizonyítékok felülmérlegelésének nincs helye a másodfokú eljárásban a Be. 593. § (2) bekezdése alapján. A Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja alapján akkor lenne lehetőség bűnösség megállapítására, ha az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy az ügyészség által indítványozott bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság által megállapítottól eltérő tényállást kellene megállapítani. Tekintettel arra, hogy az ügyészség nem ajánlott fel további bizonyítást, azt kell az ítéltáblának megvizsgálni, hogy a törvényszék valamennyi rendelkezésre álló bizonyítékot értékelt-e, azokat iratszerűen sorolta-e fel, illetve volt-e esetlegesen helytelen ténybeli következtetése. Továbbá vizsgálni kell azt is, hogy indokolási

kötelezettségét teljesítette-e, azaz számot adott-e a bizonyítékok egyenkénti és összességében történő értékeléséről, mely bizonyítékot miért fogadott el, másokat miért vetett el.

[34] Figyelemmel arra, hogy a főügyészség tételesen felsorolta, hogy mely bizonyítékok voltak azok, amelyeket – állításuk szerint – a törvényszék nem, vagy nem megfelelően vett figyelembe, azt kell vizsgálni, hogy az ügyészi bizonyíték megjelölés és ténybeli következtetések mentén más tényállást kell-e megállapítani, eltérő döntést kell-e hozni a büntetőjogi főkérdés, a bűnösség körében. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság irathűen és tételesen felsorolta és értékelési körbe vonta, hogy mely bizonyítékok esnek a tagadó vádlott terhére, akinek vallomását ellentmondásoktól nem terheltek minősítette, így megalapozottan állítható az, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott és a bizonyítékok mérlegelése alapján okszerűen vont következtetést arra, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok összevetéséből kétséget kizáróan nem állapítható meg az, hogy a sértettet a vádlott ölte volna meg. Erre tekintettel indítványozta, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 604. § (1) bekezdés a) pontja és 605. §-a szerint hagyja helyben.

[35] Az ítéltábla nyilvános ülésén a fellebbviteli főügyészség képviselője összefoglalta azokat az érveket, amelyek az ügyészség álláspontja szerint – a részbeni megalapozatlanság, így az iratellenesség kiküszöbölését és a hiányosságok megszüntetését követően – eltérő tényállás megállapítását, a vádlott bűnösségének kimondását, és vele szemben büntetés kiszabását indokolják.

[36] A védő a nyilvános ülésen az észrevételében előadottakkal egyezően tartotta meg a perbeszédét, és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

[37] A bejelentett fellebbezésekre tekintettel az ítéltábla a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése értelmében teljeskörűen, az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül a sérelmezett ítéletet, és ennek keretében vizsgálta az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a felmentéssel kapcsolatos rendelkezését, az eljárás helyességét és az eljárási szabályok megtartását a Be. 599. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen.

[38] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a büntetőeljárási törvénynek megfelelően folytatta le az eljárást, és nem vétett olyan szabálysértést, mulasztást, amely a Be. 607. § (1), 608. § (1), illetve a 609. § (1) bekezdése értelmében az érdemi felülbírálat akadályát képezhetne volna.

[39] A törvényszék az ügy érdemét tekintve is törvényes, alapos, mindenre kiterjedő bizonyítást folytatott le, melynek során az ügy helyes ténybeli és jogi megítéléséhez szükséges bizonyítékokat feltárta. Kihallgatta a vádlottat, meghallgatta szakértő² és szakértő³ igazságügyi orvos, szakértő¹ igazságügyi genetikai, dr. szakértő⁵ igazságügyi elmeorvos és szakértő⁴ igazságügyi pszichológus szakértőket, kihallgatta tanú⁵, tanú³, tanú⁴, tanú⁷, tanú⁶, tanú¹, tanú⁸, tanú⁹, tanú¹⁰, tanú¹¹, tanú¹³, tanú¹³né, tanú¹⁴, tanú¹⁷, tanú²⁵ tanú¹⁹, tanú²⁰, tanú²¹, tanú²², tanú²³, tanú²⁶ tanúkat, a Be. 527. § (1) bekezdés a) és d) pontjára figyelemmel törvényesen emelte be felolvasás útján a bizonyítás anyagába a további tanúk szükségesnek tartott nyomozati vallomásait, az igazságügyi szakértői véleményeket felolvasással tette a bizonyítás anyagává, ismertette továbbá a szemléről készült jegyzőkönyvet és a releváns okirati bizonyítékokat. Így valamennyi bizonyítékot a tárgyalás anyagává tett, a vádlott és a védelem a bizonyítás anyagát megismerhették, azzal kapcsolatos álláspontjukat kifejezhették, védekezésüket, indítványaikat, észrevételeiket előterjeszthették, a törvényszék a védelemhez való jogot az eljárása során messzemenően biztosította.

[40] A vádlotti előadásokat az elsőfokú bíróság részletesen bemutatta és elemezte, egymással, valamint a rendelkezésre álló további bizonyítékokkal, így elsősorban az igazságügyi genetikai és igazságügyi orvosszakértői véleménnyel összevetette, és logikai hibáktól mentes bizonyítékértékelő tevékenységének eredményeként pontról pontra bemutatta

azt a gondolatmenetet, melynek eredményként arra a következtetésre jutott, hogy a bizonyítékok nem képeznek olyan zárt logikai láncolatot, amely kétséget kizáróan bizonyítaná, hogy a vádban írt cselekményt csak és kizárólag a vádlott követhette el.

[41] Minderre figyelemmel a lefolytatott bizonyítás és az annak eredményeként a törvényszék által rögzített tényállás az ítéltábla álláspontja szerint túlnyomórészt megalapozott, az elsőfokú ítélet teljes mértékben alkalmas a felülbírálatra, a hatályon kívül helyezés szükségessége fel sem merülhet.

[42] Ugyanakkor az ítéltábla a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az iratok tartalma alapján – a fellebbviteli ügyészség átiratára is figyelemmel – az alábbiak szerint helyesbíti, egészíti ki, illetve pontosítja:

- a [19] bekezdésben rögzíti, hogy a vádlott pontosan meg nem határozható időpontban a lakóházával szemben lévő buszmegálló előtti útszakaszon felsegítette a térdeplő helyzetben lévő sértettet.

- a [20] bekezdés utolsó mondatát mellőzi.

[43] Az elsőfokú bíróság megállapításaival szemben a másodfokú bíróság sem tudott felhozni olyan érveket, amelyek annak ellentmondának, valóságalapját megkérdőjelezhetnék. A vádlottnak ugyanis azt az állítását, hogy a tényállásban írtak szerint a sértettet az úttesten felsegítette, a rendelkezésre álló bizonyítékokkal megcáfolni nem lehet.

[44] Az ügyészség három pillére építette fel az elsőfokú bíróság döntésének cáfolatát adó érveit.

[45] Elsőként azzal érvelt, hogy kihallgatásról kihallgatásra fejlődött a vádlott vallomása. A vádlott kihallgatásáról készült jegyzőkönyvekből megállapítható, hogy első tanúkénti kihallgatása alkalmával a vádlottnak általános kérdéseket tettek fel, hol dolgozik, mi a munkarendje, ismerte-e a sértettet, járt-e annak lakásában, a sértettnek milyen szokásai voltak, milyen életmódot folytatott. Ezeket a kérdéseket a tanú megválaszolta, előadva, hogy felnőtt korában soha nem járt a sértett lakásában, vele közelebbi kapcsolatban nem állt. Így megállapítható, hogy a vádlott első tanúkénti kihallgatásakor nem került tisztázásra, hogy hol és milyen körülmények közt került vagy kerülhetett-e testi kontaktusba a sértettel. Erről a vádlott maga nem nyilatkozott, de a hatóság tagja sem kérdezett rá.

[46] Későbbi kihallgatásai során, amikor újabb és újabb bizonyítékok kerültek elő, akkor a vádlott nem került magával szemben ellentmondásba, hanem azokra kívánt a közel 30 éves időmúlásra is figyelemmel magyarázatot adni.

[47] Az első gyanúsított ki hallgatásakor, de még a DNS vizsgálat eredményének elé tárását megelőzően arra a kérdésre, hogy segített-e a sértettnek bármiben, a gyanúsított maga mondta el, hogy a ház körül biztos, hogy nem, azonban emlékeiben kutatva emlékezett vissza arra, hogy volt, hogy találkoztak az utcán, és ha megbotlott esetleg a sértett, akkor felsegítette. Ennek kapcsán úgy emlékezett, hogy amikor a sértett busszal közlekedett, ahogy leszállt a buszról, előfordult, hogy elesett, és felsegítette, amikor az utcára kinézve meglátta őt. Ennek részleteit azonban a nyomozó hatóság a kihallgatás során további kérdésekkel nem pontosította.

[48] Még aznap délután, a folytatólagos gyanúsított ki hallgatása alkalmával, amikor elé tárták a genetikai szakértői véleményt, mindössze annyit nyilatkozott, hogy amit korábban elmondott, azt fenntartja. Ezután a nyomozási bíró előtti vallomásaiban aztán már magyarázatot adott arra, hogy hogyan kerülhetett a sértett kezére a DNS-e, amely előadás egyébként az igazságügyi orvosszakértő véleménye szerint nem cáfolható.

[49] Mindez azonban az ítéltábla megítélése szerint nem a vádlott vallomásának felépítése, bizonyítékokhoz igazítása, hanem a vádlott az emlékeit próbálta meg leginkább felidézni. Mindenféle konkrét kérdés nélkül ugyanis korábban már maga beszámolt arról, hogy miként került fizikai kontaktusba a sértettel, anélkül, hogy az ezt bizonyító bizonyítékról (genetikai szakértői vélemény megállapításáról) bármiféle tudomása lett volna. A vallomás felépítéséről az ítéltábla megítélése szerint ezért nem lehet beszélni. Mindezek alapján nem zárható ki az, hogy a vádlott DNS-e a sértett felsegítésekor került a sértett jobb kezének körme alá.

[50] A másik hivatkozása az ügyészségnek az volt, hogy a kihallgatott tanúk nem tettek említést arról, hogy láttak volna olyat, hogy a vádlott bármikor is felsegítette a sértettet az utcán. Le lehet szögezni, hogy az ügyész által megnevezett tanúk egyikétől sem lett megkérdezve a nyomozás kezdeti szakaszában, hogy láttak-e olyat, hogy Terhelt1 felsegítette a sértettet, az utóbb, újra elrendelt nyomozás során tett, illetve a tárgyaláson történt kihallgatásukkor nem volt elvárható, hogy ilyenre emlékezzenek. Ezek a tanúvallomások nem alkalmasak arra, hogy cáfolják, hogy a vádlott és a sértett úgy és ott érintkezett egymással, ahogy a vádlott arról beszámolt, mert egyébként konkrét időponthoz maga a vádlott sem tudta kötni az érintkezésüket, csak helyhez, ahol a sértett akkor is járhatott, ha nem busszal közlekedett.

[51] A harmadik hivatkozás az volt, hogy a sértett az úttesten nem eshetett térdre, hiszen nem voltak a térdén sérülések, vagyis nem is kellett felsegíteni, így nem kerülhetett a körme alá a vádlott DNS-e. Ezzel kapcsolatosan nem tudható, hogy a sértett az úttesten elesett vagy elcsúszott, illetve ennek során melyik testrészével érintkezett a talajjal. Az, hogy térdeplő helyzetben látta meg a vádlott, nem jelenti azt, hogy térdre esett, lehetséges, hogy a földről való feltápáskodás egyik fázisában pillantotta meg a vádlott, így nem tudható azt sem, hogy mindenképpen kellett-e sérülésének keletkeznie, főképpen, mert a ruházatáról sincsenek ismereteink.

[52] Mindezen érvek mentén a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság tényállásában nem észlelt olyan megalapozatlansági hibát, hiányosságot, amely miatt eltérő tényállást tudott volna megállapítani, és a vádlott bűnösségét a váddal egyezően kimondani.

[53] Minderre figyelemmel az ítéltábla a Szombathelyi Törvényszék 2024. május 9. napján kihirdetett 13.B.31/2022/99. számú ítéletét a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy a megsemmisíteni rendelt bűnjeleket – egyetértve azzal az ügyészi állásponttal, hogy az ügy jellegére tekintettel semmilyen nyom, anyagmaradvány, bűnjel, ami az elkövetéssel vagy az elkövetővel kapcsolatba hozható nem semmisíthető meg – az iratoknál rendelte kezelni.

Győr, 2024. november 7.

Dr. Takácsné dr. Helyes Klára s.k. Dr. Élő András s.k. Szalainé dr. Joánovits Krisztina s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

Záradék:

Ezzel a végzéssel a Szombathelyi Törvényszék 2024. május 9. napján kihirdetett 13.B.31/2022/99. számú ítélete a mai napon jogerőre emelkedett.

Győr, 2024. november 7.

Dr. Takácsné dr. Helyes Klára s.k.
a tanács elnöke